

ინფორმაცია საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს პროგრამის შესრულების შედეგების პროგრამის ინდიკატორებთან შედარების შესახებ (2022 წელი)

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა (პროგრამული კოდი 31 12)

პროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

საანგარიშგებო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად ჩატარებული ღონისძიებები:

-) ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს პროექტის - GEO/9/015 ფარგლებში განხორციელდა რადიოაქტიური ნარჩენების საცავის ტერიტორიაზე დაინსტალირებული, გამოყენებიდან ამოღებული რადიოაქტიური წყაროების გადაფუთვის დროებითი დანადაგარის გაუმჯობესება;
-) გაერთიანებული კონვენციის ფარგლებში გაანალიზდა სხვადასხვა ქვეყნების მიერ საქართველოსადმი დასმული შეკითხვები (სულ 37 შეკითხვა) და მომზადდა პასუხები, რომლებიც აიტვირთა გაერთიანებული კონვენციის ოფიციალურ საიტზე. საქართველოს ანგარიშის საფუძველზე დაფიქსირდა ის გამოწვევები, რომელთა წინაშეც ქვეყანა დგას რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის სფეროში;
-) ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს პროექტის - GEO/9/017 ფარგლებში განხორციელდა რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის ტერიტორიაზე არსებული მიწისქვეშა ავზების კვლევა;
-) ჩატარდა ევროკავშირის პროექტის - P67 („ქვრბ ნარჩენების მართვის უსაფრთხოების გაუმჯობესება ევროპის სამხრეთ-აღმოსავლეთ და აღმოსავლეთის რეგიონის ქვეყნებში“) ანგარიშის ანალიზი და შეტანილია შესაბამისი შესწორებები;
-) სააგენტოს ინიცირებით, შვედეთის რადიაციული მარეგულირებელი ორგანოს (SSM) და შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (SIDA) მხარადაჭერით ორგანიზირებული იქნა ტრენინგი რუმინეთში (ჰორია ჰოლუბეის ფიზიკის ეროვნული ინსტიტუტი) ახალგაზრდა ქართველი სპეციალისტებისთვის, ასევე, დამატებით გაიმართა ორკვირიანი ტრენინგი საქართველოში;

-) საანგარიშო პერიოდში შემუშავდა დაბა ანასეულთან (გურია) განთავსებული ყოფილი ჩაისა და სუბტროპიკული მცენარეების ინსტიტუტის რადიოლოგიურად დაბინძურებული ტერიტორიის გამოკვლევის შემდგომი საფეხურის გეგმა. შემუშავებული გეგმის თანხმად, განხორციელდა ადგილზე არსებული რადიოაქტიური ნარჩენების მცირე საცავების კვლევა;
-) მობილური ლაბორატორიის გამოყენებით ჩატარდა გარემოს რადიაციული მონიტორინგისთვის საჭირო რადიოლოგიური გაზომვები კახეთის რეგიონში (დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტში, კერძოდ დალის მთის წყალსაცავის მიმდებარედ არსებული ტახტიტეფას ტალახის ვულკანის მშრალი ქანების, მცირე ზომის ტალახის კრატერიდან ამომავალი აირების გაზომვა რადონის და თორონის შემცველობაზე. მისიის ფარგლებში ასევე ჩატარდა გამა გამოსხივების ფონური დოზის სიმძლავრის მონიტორინგი და მიღებული მონაცემების რუკაზე დატანა);
-) ატომური საერთაშორისო ენერჯის სააგენტოს მხრიდან სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოსთვის გადაცემულ იქნა რადიოაქტიური ნარჩენების კასრში დამწნეხავი მოწყობილობა. შეთანხმებულია დამახარისხებელი ბოქსის ტექნიკური მონაცემები. დანადგარების განსათავსებლად შემუშავდა დროებითი ნაგებობის დიზაინი და დაწყებულია მისი კონსტრუირება.

ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგულირებისა და კონტროლის მიზნით განხორციელდა შემდეგი ქმედებები:

-) ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობაზე გაიცა 67 ლიცენზია, გაუქმდა 21 ლიცენზია, უარი ეთქვა 1 ორგანიზაციას;
-) ლიცენზიის მფლობელ 93 ობიექტს მიეცა ლიცენზიის ფარგლებში საქმიანობის გაფართოების უფლება, უარი ეთქვა 1 ორგანიზაციას;
-) ლიცენზიის ფარგლებში გაიცა 73 ნებართვა მაიონებელი გამოსხივების წყაროების იმპორტ-ექსპორტზე და შეძენაზე;
-) განხორციელდა 172 გეგმური და 4 არაგეგმიური ინსპექტირება, როგორც სამრეწველო, ასევე სამედიცინო პროფილის მქონე ობიექტებზე;
-) 42 ორგანიზაციაში გამოვლინდა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა, რაზედაც შედგა 69 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა ოქმი. არაგეგმიური ინსპექტირების შედეგად გამოვლინდა ორი არალიცენზირებული საქმიანობის ფაქტი;
-) განხორციელდა 10 რეაგირება, მათ შორის:
 - ✓ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მე-2 კორპუსის ტერიტორიიდან ამოღებული და რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში გადატანილ იქნა ერთი ერთეული РИД-6М-ტიპის კვამლის დეტექტორი.
 - ✓ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის მერვე და მეოთხე კორპუსიდან ამოღებულ და უსაფრთხო შენახვის მიზნით გადატანილ იქნა შვიდი ერთეული რადიოაქტიური წყარო რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში.
 - ✓ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ადმინისტრაციული შენობის სარდაფის N4 ოთახის შემოწმების შედეგად აღმოჩენილ იქნა დოზიმეტრიული ხელსაწყოები - ДП-5-ის ტიპის, საიდანაც მოხდა 7 ერთეული საკალიბრო რადიოაქტიური წყაროების გამოცალკეება. აღნიშნული წყაროები ამოღებულ და გადატანილი იქნა რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში უსაფრთხო შენახვის მიზნით.
 - ✓ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ადმინისტრაციული შენობის სარდაფის N4 ოთახიდან ასევე ამოღებული იქნა რადიოაქტიური წყაროს Ra-226-ის შემცველი მოწყობილობა და გადატანილ იქნა რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში უსაფრთხო შენახვის მიზნით;
 - ✓ ასევე განხორციელდა სამი რეაგირება რადიოაქტიური ნივთიერების არალეგალურ მიმოქცევის ფაქტზე.

საანგარიშგებო პერიოდში დაგეგმილი საბოლოო შედეგი:

-) მოწესრიგებული საკანონმდებლო ბაზა, რომელიც შესაბამისობაში იქნება საერთაშორისო მოთხოვნებთან და სტანდარტებთან;
-) რადიოაქტიური ნარჩენების გაუმჯობესებული მართვის სისტემა;
-) ფიზიკური დაცვით უზრუნველყოფილი და რადიაციული მონიტორინგის სისტემებით აღჭურვილი რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხი და საცავი;
-) შეფასებული გარემოს რადიაციული მდგომარეობა;
-) მაიონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედებისაგან დაცული მოსახლეობა და გარემო;
-) დაუსაბუთებელი დასხივებისგან დაცული სამედიცინო პერსონალი და პაციენტები.

საანგარიშგებო პერიოდში მიღწეული შედეგი:

-) მოწესრიგებული საკანონმდებლო ბაზა, რომელიც შესაბამისობაში იქნება საერთაშორისო მოთხოვნებთან და სტანდარტებთან;
-) რადიოაქტიური ნარჩენების გაუმჯობესებული მართვის სისტემა;
-) ფიზიკური დაცვით უზრუნველყოფილი და რადიაციული მონიტორინგის სისტემებით აღჭურვილი რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხი და საცავი;
-) შეფასებული გარემოს რადიაციული მდგომარეობა სოფ. ანასეულში (გურია), დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი (კახეთი);
-) მაიონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედებისაგან დაცული მოსახლეობა და გარემო;
-) დაუსაბუთებელი დასხივებისგან დაცული სამედიცინო პერსონალი და პაციენტები (განხორციელებული 176 ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელი ორგანიზაციის ინსპექტირება).

N	დაგეგმილი საბოლოო შედეგების შეფასების ინდიკატორი		მიღწეული შედეგის შეფასების ინდიკატორი		განმარტება
	საბაზისო მაჩვენებელი	დაგეგმილი მაჩვენებელი	მიღწეული მაჩვენებელი	ცდომილების მაჩვენებელი (% ან/და აღწერა)	
1	საქართველოს რეგიონებში (გურია - III ეტაპი, სამეგრელო) განხორციელდება რადიაციის ფონური მაჩვენებლებისა და გარემოში (ნიადაგში, ჰაერში, წყალში) არსებული რადიონუკლიდების მონიტორინგი	საქართველოს რეგიონებში (იმერეთი, სამცხე ჯავახეთი, შიდა ქართლი, მცხეთა- მთიანეთი, ქვემო ქართლი, კახეთი, გრიგოლეთი, სამეგრელო, ტყიბული, ჭიათურა) განხორციელდება რადიაციის ფონური მაჩვენებლებისა და გარემოში (ნიადაგში, ჰაერში, წყალში) არსებული რადიონუკლიდების მონიტორინგი	საქართველოს რეგიონებში (სოფ. ანასეული - გურია, დედოფლისწყარო - კახეთი) გაზომილი რადიაციული ფონი და ნიადაგში განსაზღვრული რადიონუკლიდების კონცენტრაცია		
2	დღეის მდგომარეობით არსებობს დაცული მცხეთის რადიოაქტიური ნარჩენების საცავი და სააკადის რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხი, რომელიც მიმდინარე პერიოდისთვის უზრუნველყოფილია შესაბამისი რადიაციული მონიტორინგის სისტემებით და აღჭურვილობით	ფიზიკური დაცვით უზრუნველყოფილი და რადიაციული მონიტორინგის სისტემებით უზრუნველყოფილი რადიოაქტიური ნარჩენების განთავსების 2 ლოკაცია	ფიზიკური დაცვით უზრუნველყოფილი და რადიაციული მონიტორინგის სისტემებით აღჭურვილი რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხი და საცავი (2 ლოკაცია)		
3	შემუშავებული კანონმდებლობით დადგინდა რადიაციული უსაფრთხოების თანამედროვე სტანდარტები და მოთხოვნები, აღნიშნული მოთხოვნების შესრულების	გაუმჯობესებული ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში სახელმწიფო კონტროლი, შეფასებულია გარემოს	მაიონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედებისაგან დაცული პაციენტების,		

<p>მიზნით დონორი ორგანიზაციების დახმარებით სააგენტო აღჭურვილია რადიაციულ ინციდენტზე რეაგირებისა და ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელი ორგანიზაციების კონტროლის განსახორციელებლად აუცილებელი ხელსაწყოებით, რაც საშუალებას იძლევა განხორციელდეს რადიოლოგიური აპარატურის (მაგ. კლინიკებში განთავსებული) ხარისხის კონტროლი იმისათვის რათა არ მოხდეს მოსახლეობის, სამედიცინო პერსონალისა და პაციენტების დაუსაბუთებელი დასახივება. აღნიშნული კონტროლის უზრუნველსაყოფად განხორციელდა სააგენტოს თანამშრომლების გადამზადება;</p>	<p>რადიაციული მდგომარეობა, გაუმჯობესებულია რადიოაქტიური ნარჩენების ეფექტური მართვა, დამტკიცებულია და ძალაშია შესული ამ სფეროში რიგი საკანონმდებლო აქტები.</p>	<p>სამედიცინო პერსონალის და მოსახლეობის გაზრდილი რაოდენობა, (2022 წლის ბოლომდე განხორციელებულია ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელი ორგანიზაციის 172 გეგმური ინსპექტირება, შესაბამისობაშია 99%), შემუშავებული ახალი კანონპროექტები, სტრატეგიული დოკუმენტები და სამოქმედო გეგმები.</p>		
---	---	--	--	--